

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/39932,ul-Grodeckiego-Kazimierza.html>
21.03.2026, 21:30

ul. Grodeckiego Kazimierza

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Kazimierz Grodecki ps. „Góral”, „Tomek” (1893–1942) – działacz rewolucyjny i komunistyczny, członek SDKPiL oraz KPRP/KPP, w czasie II wojny światowej współorganizator stalinowskiego Stowarzyszenia Przyjaciół ZSRR oraz członek warszawskich struktur PPR.

Urodził się 4 marca 1893 r. w Przybyszewie pod Grójcem w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły wiejskiej wyjechał do Warszawy, gdzie uczył się zawodu szewca. W okresie I wojny światowej wstąpił do rewolucyjnej Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL). W grudniu 1918 r. wraz z SDKPiL znalazł się w Komunistycznej Partii Robotniczej Polski (KPRP, od 1925 r. pod nazwą Komunistyczna Partia Polski – KPP).

Jednocześnie Grodecki działał w Związku Zawodowym Pracowników Przemysłu Skórzanego oraz w Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom (MOPR) – strukturze będącej dodatkowym narzędziem oddziaływania bolszewików na społeczeństwa innych krajów.

W sierpniu 1928 r. Grodecki został za działalność antypaństwową aresztowany, następnie skazany prawomocnym wyrokiem i osadzony w więzieniu. Karę odbywał z przerwami. Po wyjściu na wolność kontynuował działalność komunistyczną. W latach 1932–1933 pełnił funkcję sekretarza Okręgu KPP w Łodzi.

W tym czasie KPP żądała oderwania od Polski zarówno ziem wschodnich, jak i Pomorza oraz Górnego Śląska. Na pozostałym terytorium kraju zamierzała tworzyć polską republikę sowiecką. W uchwałach VI Zjazdu KPP z 1932 roku partia oświadczała: „Imperializm Polski ustanowił swe panowanie na Górnym Śląsku na mocy imperialistycznego traktatu wersalskiego, przez zdławienie walki rewolucyjnej proletariatu górnośląskiego, przez oszustwo plebiscytowe, przez rozpętanie nacjonalistycznej antyniemieckiej nagonki [...]. KPP walczy o prawo każdego narodu ujarzmionego przez imperializm polski do całkowitego samookreślenia, aż do oderwania się od państwa polskiego [...]. KPP mobilizuje masy pracujące na Górnym Śląsku, jak również na Pomorzu [Gdańskim] do walki z uciskiem narodowym ludności niemieckiej pod hasłem praw do samookreślenia aż do oderwania od Polski [...]. W stosunku do Górnego Śląska i Pomorskiego Korytarza proletariat polski przekreśli orzeczenia imperialistycznych traktatów i zapewni ludności tych ziem prawo samookreślenia aż do oderwania od Polski. W stosunku do Gdańska KPP zwalcza narzucone

mu jarzmo Polski i Ligi Narodów, zwalcza aneksjonistyczną politykę imperializmu polskiego i uznaje prawo ludności gdańskiej, siłą oderwanej od Niemiec, do ponownego złączenia się z Niemcami”.

Po powrocie z Łodzi do Warszawy Grodecki był członkiem kierownictwa partyjnego dwóch dzielnic warszawskich. Od 1937 r. do 1938 r. był sekretarzem Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Skórzanego, a następnie kierował spółdzielnią „Szewc Polski”, w której zatrudniał bezrobotnych aktywistów KPP

Sowieckie władze Międzynarodówki Komunistycznej (Kominternu) zdecydowały o przeorganizowaniu haseł programowych w roku 1935. Wtedy również w KPP rozpoczęto promocję haseł „jednolitofrontowych”, ale już w 1938 roku KPP została przez Komintern rozwiązana.

Po wybuchu II wojny światowej, mimo sowieckiego terroru, na ziemiach wschodniej połowy Polski Grodecki był w 1940 r. współzałożycielem rozpowszechniającego stalinowską propagandę Stowarzyszenia Przyjaciół ZSRR.

Po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej oraz po przylocie z Moskwy grupy dywersantów, którzy ogłosili utworzenie PPR, w 1942 roku wszedł wraz ze swoim środowiskiem do odbudowanej pod nową nazwą partii komunistycznej. Był członkiem Komitetu Dzielnicowego PPR na Żoliborzu, a potem w Śródmieściu. Blisko współpracował z dowódcą grupy dywersyjnej z Moskwy i pierwszym przywódcą PPR Marcelim Nowotką.

28 września 1942 r. Kazimierz Grodecki został aresztowany przez Niemców. Miesiąc później, 16 października 1942 r. został stracony w publicznej egzekucji.

(mkkr)